

mange Steder ikke Brug for, navnlig af den Grund, at han opfodrer det meste af sit Korn. Der er ogsaa andre Postter, f. Ex. Digesætning, Rørfjæring og mange andre Ting, som Eieren heller ikke har Brug for, men som jeg dog ikke her skal anføre. Lovforslaget § 4 indeholder jo rigtignok den Bestemmelse, at Vederlaget bliver at fastsætte efter den Nytte, som den til Arbejdet Berettigede skønnes at have havt af det ham tilkommende Arbejde, og til et saadant aarligt Beløb, som Udførelsen paa anden Maade af ligesaagodt Arbejde kan antages at ville koste ham; men deri forekommer mig ikke at ligge noget Hensyn til den forøgede Indtægt og den Fordeel, det vil være for Godseieren, at han kommer til at drive sin Eiendom ved egen Arbejdskraft; og det er netop dette, som jeg ved min Udtalelse har villet tillade mig at gøre opmærksom paa, om man dog ikke til en vis Grad burde tage med i Beregningen. Jeg kan heller ikke nægte, at det forekommer mig, at den foreslaaede Afsløsnings-Commission synes at være i mindre Favør af Fæsterne end af Godseierne; forsaavidt at Parterne udvalgte hver en Boldgiftsmand, er Partiet lige; men Formanden, som skal udnævnes af H. S. Majestæt Kongen, enten det nu skeer efter Udvalgets Majoritets Forslag eller efter Lovforslaget — fristes man saaledes til at troe i flere Spørgsmaal snarere vil helde til Godseierens end til Fæsterens Side. Jeg kan heller ikke være enig med det ærede Udvalg i den foreslaaede Forandring i Lovforslagets § 4, naar det vil, at Vederlaget skal ansættes udelukkende til Penge; thi det forekommer mig, at den Bestemmelse i Lovforslaget, nemlig: „at naar begge Parter ønske det, kan Afsløsningsvederlaget ansættes til Korn, at betale efter Capitelstærten, i alle Henseender er at foretrække fremfor Udvalgets; thi jeg synes, at det maatte være baade ønskeligere og hensigtsmæssigere saavel for den ene som for den anden Part, at Afsløsningsvederlaget til en vis Grad rettede sig efter Conjunctionerne. Ja, jeg kunde endogsa være tilbøjelig til at foreslaae, at en Deel af Vederlaget blev ansat til Korn, at levere in natura. Jeg troer, man maa være meget varlig med at lade Alt løbe paa Penge, thi de

ere vanskelige at bekomme i disse Tider; og man kan aldeles ikke vide, hvorledes Conjunctionerne og Forholdene i Fremtiden ville stille sig. Jeg vil gjerne indrømme, at dette har mindre at betyde her paa Verne, og navnlig i Nærheden af de større Kjøbstæder, hvor Alt lettere kan gøres i Penge, og hvor Bonden kan kjøre til Torvs med sine Vare og faae Penge i sin Lomme hjem; men saadant er ikke altid Tilfældet i Jylland, og navnlig ikke i den Egn, hvor jeg er fra, der kjende vi saaledes til Contanthandel. Det er netop derfor, at jeg vilde tillade mig at gøre opmærksom derpaa. Naget Hovetiafsløsnings hurtige Fremgang er meget ønskelig, saa er jeg dog ikke fuldkommen enig med mig selv, hvorvidt det er rigtigt, at $\frac{1}{3}$ af Hovetibønderne skal kunne forlange Hovetiet afsløst, og saaledes tvinge de $\frac{2}{3}$ til at følge efter; det synes ikke at være saaa ganske i sin Orden, at en saa lille Minoritet skal, paa en vis Maade, commandere en stor Majoritet; men, naar man seer hen til det Spørgsmaal, hvorom det dreier sig, og at det vistnok under alle Omstændigheder vil være til Fordeel for alle Vedkommende, at Hovetiet bliver afsløst, saa tør man vel heller ikke lægge saa noie Vægt derpaa, og i Særdeleshed da det ogsaa maa være af megen Interesse for Staten i det Hele, at Hovetiet bliver afsløst saasnart som muligt.

Mourier: Jeg troer, at alle den ærede Forsamlings Medlemmer ville være enige i den store Ønskelighed af det Afsløsningsværk, som er Gjenstand for det foreliggende Lovforslag, og jeg antager ikke, at det er nødvendigt her i Salen nærmere at motivere en saadan Anskuelse. (Nei!). Jeg troer tillige, at vi Alle samstemme i at ønske dette Reformværk snarest muligt fremmet, altsaa vel ogsaa i at ønske, at den Lov, som skal ordne disse Forhold, kan udkomme det snarest muligt (Ja!). Men, dersom dette skal kunne lykkes, da er der sandelig ingen Tid at tabe; thi jeg antager ikke, at det vil være lang Tid, vi endnu i denne Session have at være samlede, og det turde derhos være meget rimeligt, at der under Sagens Behandling her i Thinget vil blive vedtaget saadanne Forandringer i Lovforslaget, at det vil blive fornødent, at Sagen gaaer tilbage til Lands-